

Tijdelijke werkloosheid wegens overmacht

Als je door overmacht niet kan werken, dan kan je je werknemers tijdelijk werkloos stellen. Je werknemers kunnen dan een uitkering ontvangen van de RVA.

Hiervoor moet aan een aantal voorwaarden voldaan zijn. En je moet bepaalde formaliteiten vervullen.

Wat wordt verstaan onder “overmacht”?

Overmacht veronderstelt een plotse, onvoorzienbare gebeurtenis, onafhankelijk van de wil van de partijen die de uitvoering van de overeenkomst tijdelijk volledig onmogelijk maakt.

Bij zijn beslissing zal de directeur van het RVA-werkloosheidsbureau rekening houden met de volgende criteria die gelijktijdig vervuld moeten zijn:

- het moet gaan om een plotse en onvoorzienbare gebeurtenis (de gebeurtenis mag normaal gezien niet te verwachten zijn geweest);
- de feiten moeten zich voordoen buiten de wil (“schuld”) van de partijen. Zowel de werkgever als de werknemer worden hiermee bedoeld;
- de overmacht maakt de verdere uitvoering van de arbeidsovereenkomst volledig onmogelijk. Het is dus niet voldoende dat de uitvoering ervan enkel bemoeilijkt wordt of duurder uitvalt;
- de onmogelijkheid tot werken moet een tijdelijk karakter hebben. Indien de gebeurtenis van die aard is dat de uitvoering van de overeenkomst definitief onmogelijk wordt, kan geen tijdelijke werkloosheid ingevolge overmacht worden ingeroepen. De arbeidsovereenkomst moet dan eventueel worden beëindigd wegens overmacht.

De volgende gebeurtenissen vormen op zichzelf **geen gevallen van overmacht** die een einde maken aan de verplichtingen van de partijen (beëindiging van de arbeidsovereenkomst zonder opzegvergoeding):

- het faillissement of kennelijk onvermogen van de werkgever;
- de tijdelijke of definitieve sluiting van de onderneming die voortvloeit uit maatregelen getroffen bij toepassing van de wetgeving op de reglementering betreffende de vrijwaring van het leefmilieu. Indien het gaat om een tijdelijke sluiting, kan dat eventueel wel aanleiding geven tot tijdelijke werkloosheid ingevolge overmacht indien aan alle criteria van overmacht voldaan is (bv. een tijdelijke sluiting van een zwembad wegens aanpassing aan nieuwe milieunormen).

Kan bv. **wel als overmacht** worden beschouwd:

- een brand waardoor de onderneming verwoest wordt;
- een elektriciteitspanne als de panne zich voordeed in de elektriciteitscentrale buiten het bedrijf. Wanneer de oorzaak van de panne daarentegen te wijten is aan een gebrekkig onderhoud van de leidingen, wordt geen overmacht aanvaard;

- de uitvoering van wegenwerken voor zover deze de uitvoering van de arbeidsovereenkomst volledig onmogelijk maken.

De onmogelijkheid tot het uitvoeren van de arbeidsovereenkomst moet voor iedere arbeidsovereenkomst afzonderlijk bekeken worden.

Wanneer ten gevolge van wegenwerken de winkel moeilijker toegankelijk wordt voor het publiek, kan dat leiden tot een daling van het cliënteel en de verkoop. Die daling kan ertoe leiden dat een aantal personeelsleden nog onmogelijk kan tewerkgesteld worden. Voor die personeelsleden kan tijdelijke werkloosheid wegens overmacht aanvaard worden. De personeelsleden voor wie nog werk beschikbaar is, zij het slechts deeltijds, kunnen niet tijdelijk werkloos gesteld worden aangezien voor hen de uitvoering van de arbeidsovereenkomst niet volledig onmogelijk is.

Wanneer de winkel volledig ontoegankelijk zou worden, zowel voor het cliënteel als voor het personeel, kan het voltallige personeel gedurende de duur van de wegenwerken tijdelijk werkloos gesteld worden wegens overmacht.

De directeur van het werkloosheidsbureau van de RVA zal een beslissing nemen, eventueel na de werkgever uitgenodigd te hebben of na een controleonderzoek. Die beslissing is niet tijdsgebonden, maar de RVA zal altijd proberen zo snel mogelijk uitsluitel te geven.

Bijzonder geval: bouwstop aan de kust

In de kustgemeenten worden bouwwerkzaamheden in het toeristische seizoen aan banden gelegd of zelfs volledig verboden. De regeling verschilt per gemeente en is vastgelegd in een lokale verordening of in het politiereglement.

Gevolg hiervan is dat de aannemer uiteraard geen werkzaamheden mag uitvoeren. De RVA laat in dit geval toe een **bijzondere vorm van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht, nl. “le fait du Prince”** in te voeren.

Le fait du Prince is een specifieke vorm van overmacht. Het is elke verhindering die voortvloeit uit een gebod of een verbod van de overheid. De werkgever kan deze vorm van tijdelijke werkloosheid inroepen indien hem geen fout treft en hij met voldoende voorzorg heeft gehandeld.

Welke formaliteiten moet je vervullen als je jouw werknemers tijdelijk werkloos wil stellen?

- Stel de RVA in kennis van de overmacht (en vermeld “fait du Prince” in geval van bouwstop aan de kust) ;
- Overhandig maandelijks een controleformulier C 3.2A aan elke tijdelijk werkloos gestelde werknemer (behalve indien de werknemer gebruik maakt van een elektronische eC3.2);
- Doe een elektronische aangifte - ASR scenario 2, indien de werknemer een uitkeringsaanvraag moet doen;
- Doe maandelijks, na afloop van de maand, een elektronische aangifte - ASR scenario 5, voor de tijdelijk werkloos gestelde werknemers.

Bovenvermelde formaliteiten worden in detail toegelicht op [de website van de RVA](#).

Info

Luc Proesmans, adviseur sociale zaken en veiligheid [mail](#) en
Twain De Hondt, adviseur sociale wetgeving [mail](#).

Bron: RVA-Infoblad nr. E24